

**gemeente
Haarlemmermeer**

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Cluster **Staf Bestuur & Directie**
Contactpersoon **mevrouw L. Bouw**
Telefoon **0900 1852**
Uw brief
Ons kenmerk **X.2020.00424**
Bijlage(n) **Geen**
Onderwerp **Financiële impact en maatregelen coronacrisis**

Verzenddatum

- 7 MEI 2020

Geachte heer, mevrouw,

Iedereen in Nederland wordt op dit moment geraakt door de maatregelen om de verspreiding van het coronavirus zo veel mogelijk te beperken. Het is een zware crisis die nog een lange tijd zal gaan voortduren. Wij zijn bij de start van de intelligente lockdown gelijk aan de slag gegaan met onderzoek naar de behoefte in de samenleving en onze rol daarin. Dat hebben wij gedaan door contacten te leggen met onze netwerken. Denk aan ondernemers, scholen, sportinstellingen, culturele instellingen, zorginstellingen, maatschappelijke organisaties, belangenverenigingen en vele anderen in onze gemeenten. Hun input hebben we meegenomen om na te gaan waar we lokale maatregelen moeten treffen. Waar nodig kaarten we zaken op landelijk niveau aan. Tevens geven we zo adequaat mogelijk uitvoering aan maatregelen die op rijksniveau genomen zijn en zorgen we voor een doorverwijzing naar het juiste loket. Dat liep parallel met het uitvoering geven aan de landelijke maatregelen om de verspreiding van het coronavirus zelf zo veel mogelijk te beperken.

In deze brief geven wij u een overzicht van de maatregelen en/of besluiten die we tot nu toe hebben genomen. Op voorhand kunnen wij u melden dat we op dit moment verwachten dat de financiële impact van de coronacrisis voor Haarlemmermeer € 10.000.000 bedraagt. Dit bedrag bestaat uit kosten die we maken voor de uitvoering van lokale maatregelen en inkomsten die we als gemeente niet ontvangen.

Beperken verspreiding coronavirus

Op 10 maart 2020 is de veiligheidsregio opgeschaald naar een GRIP 4 (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure) om uitvoering te kunnen geven aan de landelijke maatregelen. Onze burgemeester heeft als voorzitter van de Veiligheidsregio Kennemerland regelmatig landelijk overleg over de maatregelen om verspreiding van het coronavirus te beperken. Als voorzitter van de veiligheidsregio heeft ze ook contact met het kabinet.

Via diverse kanalen, zoals brieven en filmpjes, gericht aan verschillende doelgroepen is gecommuniceerd welke maatregelen belangrijk zijn om gezond te blijven en besmettingen te voorkomen. Onze handhavers houden, samen met de politie, toezicht op de maatregelen en bekeuren waar nodig. We hebben ook fysieke maatregelen genomen zoals het afsluiten van sporttoestellen en aanpassen van de weekmarkt om besmettingsgevaar te voorkomen.

Inmiddels zijn we landelijk zo ver dat we langzaam maar zeker richting versoepeling van maatregelen kunnen gaan. Het zal langdurig een balans worden tussen het zo veel mogelijk beperken van verspreiding van het coronavirus en het economisch- en maatschappelijk verkeer zoveel mogelijk de ruimte bieden.

Maatregelen om negatieve effecten zo veel mogelijk te beperken

Om de negatieve effecten van de coronamaatregelen zo veel mogelijk te beperken zijn op landelijk niveau diverse economische maatregelen ingesteld om onder andere ZZP'ers, ondernemers, bedrijven en instellingen financieel te ondersteunen. Als gemeente hebben we ook diverse maatregelen genomen om onze inwoners, instellingen en bedrijven te helpen. Dit doen we op basis van de signalen die wij ontvangen van onze contacten in de samenleving en verzoeken die bij de gemeente binnenkomen.

Het is goed om daarbij te vermelden dat we de volgende lijn aanhouden bij het bepalen welke maatregelen noodzakelijk zijn:

1. Zijn landelijke fondsen of maatregelen aanwezig?
2. Wat is het advies vanuit de VNG?
3. Is lokaal maatwerk noodzakelijk?

Dit wordt zoveel mogelijk vanuit de reguliere lijn in onze gemeente uitgevoerd. Om zorg te dragen voor goede afstemming van verzoeken en maatregelen is een ambtelijke taskforce maatschappelijke impact in het leven geroepen. Naast de ambtelijke taskforce maatschappelijke impact hebben we ook een taskforce bedrijfscontinuïteit, gericht op de uitvoering van de coronamaatregelen in de organisatie en de dienstverlening. In de stuurgroep corona, onder leiding van onze burgemeester en wethouder financiën, vindt wekelijks afstemming plaats over de diverse vraagstukken rondom de coronacrisis.

De vraagstukken die bij onze gemeente binnenkomen worden op dit moment opgedeeld in drie hoofdthema's:

1. Maatschappelijke maatregelen
2. Ondernemersmaatregelen
3. Veiligheid, vergunningen en overige vragen

Hieronder ontvangt u een overzicht van een deel van de maatregelen die wij hebben genomen per gebied. Naast de hieronder genoemde maatregelen, hebben we ook diverse andere maatregelen genomen om de gezondheid te borgen, om zaken op kleine schaal mogelijk te maken of om kwetsbare personen te helpen.

1. Maatschappelijke maatregelen

Binnen het sociaal domein hebben we te maken met diverse vraagstukken. Zoals de extra aandacht die nu nodig is voor gezinnen en inwoners in kwetsbare situaties, het vinden van oplossingen om de continuïteit van voorzieningen te waarborgen en te voorkomen dat instellingen omvallen. Tegelijkertijd hebben we op korte termijn uitvoering moeten geven aan de landelijke Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Hieronder een overzicht van diverse maatregelen en besluiten die zijn genomen in de afgelopen periode.

Vanaf de start van de crisis hebben we aandacht gehad voor de gevolgen van de sluitingen van scholen. Hoe wordt de opvang van kinderen van ouders uit de vitale sectoren geborgd? Hoe zorgen we voor goede opvang en een veilige situatie voor kinderen uit kwetsbare gezinnen? Lukt het om alle kinderen thuisonderwijs te bieden? Hierover hebben we intensief contact met alle schoolbesturen, van basis-, speciaal-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, als ook de kinderopvang. Het is goed om te zien hoe snel iedereen is overgeschakeld op digitaal onderwijs en tegelijkertijd kwetsbare kinderen en gezinnen niet buiten beeld komen.

Gekoppeld aan het sluiten van de kinderopvang hebben we gekeken naar het waarborgen van de financiële zekerheid kinderopvang en specifiek naar het vraagstuk over vergoeding van de kinderopvangtoeslag om deze organisaties niet te laten omvallen. Voor ouders die aanspraak maken op kinderopvangtoeslag via de belastingdienst heeft het kabinet op 20 maart 2020 een compensatiemaatregel vastgesteld. Deze ouders krijgen de inkomensafhankelijke eigen bijdrage terug. Er is ook een groep ouders die niet aanmerking komt voor de rijksregeling. Het gaat om gezinnen met lagere inkomens (niet werkende ouders). Deze ouders zijn niet in beeld bij de Rijksoverheid. De onduidelijkheid over eventuele compensatiemaatregelen zorgde voor onrust bij deze ouders en kinderopvangorganisaties. Er was al sprake van het opzeggen van contracten. Het gevolg is dat deze kinderen hun plek in de kinderopvang verliezen, waardoor er een kans bestaat dat deze kinderen een taalachterstand hebben bij de start op de basisschool. Voor deze kinderen betaalt de gemeente subsidie aan de kinderopvangorganisaties met aanbod voor voorschoolse educatie (vve-aanbod) zodat het aanbod ook in stand blijft. Als de Rijksoverheid alsnog een compensatiemaatregel voor deze ouders vaststelt, dan zullen wij dit verrekenen.

Met de sluiting van de scholen is de financiering van leerlingenvervoer ook een vraagstuk geworden. De bedrijfscontinuïteit van de vervoerders was een risico aangezien dit vervoer flink terugliep in aantallen en daarmee in omzet voor de vervoerders. We hebben deze vervoerders hard nodig als de maatregelen weer worden versoepeld, zoals binnenkort het geval wordt. Op basis van de afspraken die tussen de VNG en het kabinet zijn gemaakt is een regeling opgesteld. Deze regeling houdt in dat we de vervoerders in het kader van WMO en jeugdhulp, ondanks dat er minder productie tegenover staat, blijven betalen. Deze betalingen hebben een hoogte van 70% van de gemiddelde omzet over de laatste zes maanden. Dit doen we in de vorm van bevoorschotting die na verrekening achteraf (dus deels) als coulancebetalingen worden beschouwd. Voor de bevoorschotting en verrekening zijn wel een aantal voorwaarden opgesteld. Zo moet de ondernemer onder andere aantoonbaar al het mogelijke hebben gedaan om voor regelingen vanuit derden in aanmerking te komen, inzicht geven in wat minder aan kosten gemaakt is door de regelingen en werktijdverkortingen en is de maatregel tijdsgebonden van 1 april tot 1 juni 2020. In lijn met deze regeling is ook een regeling opgesteld voor zwemvervoer.

De coronamaatregelen treffen ook de afspraken die we met zorgaanbieders WMO en de Jeugdwet hebben gemaakt. Onze zorgaanbieders ondersteunen waar mogelijk op reguliere wijze, maar veel ook met alternatieve (digitale) vormen. Daarmee blijft de zorg aan kwetsbare inwoners en hun mantelzorgers gewaarborgd. Dat allemaal binnen de richtlijnen van het RIVM. We hebben besloten (2020.0000886) om uitvoering te geven aan de gemaakte afspraken tussen het Rijk en de VNG over het waarborgen van financiële zekerheid voor zorgaanbieders Jeugdwet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning als gevolg van coronacrisis. Dit doen we door alternatieve vormen van ingezette zorg en ondersteuning te betalen, meerkosten als gevolg van de coronacrisis te vergoeden en omzetsderving te compenseren tot het maximale bedrag van de omzet van de maanden januari en/of februari 2020.

Tevens hebben we naar het vraagstuk rondom subsidies gekeken, mede naar aanleiding van vele vragen van gesubsidieerde instellingen. Het activiteitenprogramma van veel gesubsidieerde instanties ligt stil door de coronamaatregelen. De subsidies voor het subsidiejaar 2020 zijn in december 2019 al verleend. Normaal gesproken wordt de subsidie lager vastgesteld als bij de verantwoording van de subsidie blijkt dat activiteiten niet zijn uitgevoerd. Door de huidige omstandigheden hebben wij besloten (2020.0000882) een eenmalige beleidsregel vast te stellen waarin wordt bepaald dat subsidies verleend voor het subsidiejaar 2020 (als uit de aanvraag blijkt dat daar aanleiding voor is) worden vastgesteld op het verleende bedrag, ook als niet alle activiteiten zijn uitgevoerd. Voor subsidies verleend voor het subsidiejaar 2020, die voor de berekening afhankelijk zijn van gerealiseerde aantallen of kosten, wordt uitgegaan van maatwerkoplossingen.

Tenslotte kijken we ook met organisaties naar wat mogelijk is binnen de maatregelen en landelijke richtlijnen. Voorbeelden hiervan zijn de regiefunctie van de gemeente bij de versoepeling van maatregelen om buiten sporten voor kinderen en jongeren weer mogelijk te maken en de lokale invulling van kleinschalige dagbesteding vanuit zorgaanbieders (2020.0001086).

Financiële gevolgen

Recent is door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport besloten om de eigen bijdrage WMO voor de april en mei niet collectief te innen. Dit leidt voor onze gemeente tot € 60.000 aan gederfde inkomsten.

Voor de culturele sector geldt dat de financiële impact groot is. Ondanks de specifieke rijksmaatregelen voor deze sector, is de financiële impact groot als gevolg van de sluiting van de culturele instellingen. Ook wanneer de maatregelen versoepeld worden, zal de sector nog niet in staat zijn om de opgelopen schade te compenseren. Onze culturele instellingen waar wij een subsidierelatie mee hebben, zoals het Cultuurgebouw, worden zwaar geraakt. Op dit moment schatten we de schade in op € 1.500.000 voor 2020. We hebben nauw contact met de culturele instellingen en voeren een actieve lobby vanuit de regio, met de provincie en MRA, om bij het Rijk aan te dringen op extra maatregelen voor lokale culturele instellingen.

Met onze sportverenigingen onderhouden we nauw contact om te horen hoe groot de (financiële) impact is en hoe elke vereniging zich staande tracht te houden. Vanuit het rijk is besloten om specifiek deze sector aanvullende economische steunmaatregelen te bieden, in de vorm van huur kwijtschelding van 1 maart tot 1 juni.

2. Ondernemersmaatregelen

Op rijksniveau zijn diverse economische maatregelen ingesteld waar onze inwoners, ondernemers en instellingen een beroep op kunnen doen. Deze maatregelen hebben betrekking op het behoud van werkgelegenheid, financiële ondersteuning van ondernemers (inclusief ZZP-ers), tegemoetkoming voor getroffen sectoren en diverse vormen van liquiditeitssteun.

Op 27 maart jl. maakte het Rijk een pakket van maatregelen bekend om ondernemers en ZZP'ers financieel te ondersteunen. Een van de maatregelen is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) dat door gemeenten wordt uitgevoerd. Direct na het instellen van de maatregel is binnen de organisatie heel hard gewerkt om deze regeling zo snel mogelijk en op de juiste wijze uit te kunnen voeren om zo ondernemers te helpen. In een korte periode hebben 2.100 ondernemers zich via het bestaande sociale dienstverlening meldingen formulier gemeld. Ondertussen is gewerkt aan een geschikt

onlineformulier. Op 3 april hadden 630 ondernemers al een voorschot ontvangen voor één maand. Vanaf 9 april is voor een periode van 3 maanden uitbetaald. Op 6 mei is in totaal 2.852 uitbetalingen gedaan met een bedrag van € 8.842.600. We combineren snelheid met zorgvuldigheid, om recht te doen aan de aanvragen en ook om fraude tegen te gaan. We hebben complimenten vanuit het veld gekregen voor de snelle uitvoering van de regeling.

Op gemeentelijk niveau hebben we in lijn met de rijksmaatregelen besloten (2020.0000768) om alle ondernemers, dus ook Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP)'ers, uitstel van betaling van belasting te verlenen tot 1 juli 2020. Ondernemers worden ook geen nieuwe aanslagen opgelegd voor algemene belastingen zoals de onroerendezaakbelasting, reclame - en toeristenbelasting. In Haarlemmermeer wordt, in tegenstelling tot veel andere gemeenten in Nederland, geen precariobelasting geheven. Met ondernemers is afgesproken dat we toeristenbelasting weer achteraf gaan heffen. Alleen voor specifieke zaken of diensten die rechtstreeks van de gemeente worden afgenomen (leges of een parkeervergunning) worden nog wel aanslagen opgelegd. Ook deze aanslagen hoeven niet voor 1 juli 2020 betaald te worden. De uitgestelde betalingen worden ook niet belast met invorderingsrente.

In lijn met de maatregelen van de belastinginning verlenen wij de debiteuren die daarom vragen uitstel van betaling tot 1 juli 2020 (2020.0000334). Het gaat hierbij om de facturen die de gemeente verstuurt aan debiteuren. Denk aan huurfacturen van ons gemeentelijk vastgoed en facturen voor legesplichtige producten. Ook zullen er in deze periode geen aanmaningen naar debiteuren worden verzonden.

Wij spreken ondernemers individueel en collectief om na te gaan waar we als gemeente kunnen ondersteunen. Denk aan een appel op verhuurders om in gesprek te gaan met ondernemers over de huur, het doorverwijzen naar de juiste instanties en/of landelijke maatregelen of om zaken landelijk aan te kaarten. Voor ondernemers is een online en telefonisch een coronaportaal opgezet waar ze terecht kunnen met vragen. Tenslotte is het ook goed om te vermelden dat we een communicatiecampagne hebben opgezet #kooplokaalhaarlemmermeer om onze lokale economie te ondersteunen.

Financiële gevolgen

Wij maken extra kosten voor de uitvoering van de Tozo. Zowel de uitkeringskosten als de uitvoeringskosten worden naar verwachting geheel gecompenseerd door het Rijk. Echter voor de uitvoeringskosten ontvangen we een standaardbedrag per beschikking. Of dit bedrag toereikend is om alle uitvoeringskosten (personele inzet, ICT-middelen) te dekken, is nog niet bekend. Indicatief houden we rekening met € 200.000 aan uitvoeringskosten die mogelijk niet vergoed worden door het Rijk.

Een logisch gevolg van de coronacrisis is de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden voor de bijstand, bijzondere bijstand en de schulpulpverlening. Het financiële effect hiervan is nu nog niet in te schatten.

We verwachten bij het verlenen van uitstel van betaling aan debiteuren het risico dat we lagere inkomsten realiseren door betalingsproblemen of kwijtschelding. Ook kan sprake zijn van oninbare belastingen (maatstaf 1%). Een mogelijk effect van het verlenen van uitstel van betaling kan zijn dat we meer geld moeten lenen en daarmee tot aanvullende financieringskosten. Dit totale risico schatten we in op € 1.000.000.

Door de coronamaatregelen zullen de inkomsten zoals parkeerbelasting en toeristenbelasting lager uitvallen met minimaal € 7.000.000.

3. Veiligheid, vergunningen en overige vragen

Vanuit de gemeente wordt toegezien op de uitvoering van de landelijke maatregelen via de regionale noodverordening. Onze bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's) houden toezicht en handhaven samen met de politie. De landelijke maatregelen leiden ook tot vragen over andere onderwerpen. Denk hierbij aan inzet van extra personeel bij zorginstellingen die geen parkeervergunning hebben of het extra bevoorraden van supermarkten bij de start van de crisis. Op verzoek van instellingen en supermarkten is bijvoorbeeld besloten om tijdelijk niet te handhaven op parkeren bij een aantal zorginstellingen en op de winkeltijdenwet en de laad- en lostijden.

Voor evenementen geldt dat landelijk is besloten om evenementen tot 1 september 2020 niet toe te staan. Voor de evenementenaanvragen tot 1 september die nog in behandeling waren hebben we ervoor gekozen om geen leges in rekening te brengen. Voor de evenementen tot 1 september waar al leges voor zijn betaald is compensatie mogelijk via een subsidiebesluit.

Financiële gevolgen

Evenementen zijn allemaal tot 1 september verboden. Dit zal leiden tot lagere evenementen inkomsten en uitgaven, waarbij een eerste indicatie € 300.000 is aan lagere inkomsten.

Om onze dienstverlening richting inwoners, instellingen en bedrijven te continueren hebben we onze huisvesting in het raadhuis en de Polderlanden zodanig moeten inrichten dat het veilig is en volgens de geldende arbeidsrichtlijnen. Om onze inwoners, instellingen en bedrijven goed te informeren over alle corona maatregelen en te zorgen voor adequate doorwijzing naar de daarvoor bestemde loketten, is sprake van extra communicatiekosten. Dit zijn kosten die vooralsnog niet voor vergoeding vanuit het rijk in aanmerking komen. Dit betreft een aanvullende kostenpost van € 150.000.

Door de landelijke maatregelen lopen ook investeringen en projecten vertraging op. We doen er alles aan om ze zoveel mogelijk door te laten lopen, ook vanuit het oogpunt van het stimuleren van de economie. Door de vertragingen worden minder personeelslasten doorbelast aan investeringen en projecten. Een eerste inschatting is dat 10% minder kan worden doorbelast met als gevolg een negatief financieel effect van circa € 1.750.000.

Blik vooruit

Zoals wij aan het begin van onze brief hebben aangegeven, hebben we te maken met een langdurige crisis. We zitten in een onzekere periode voor wat betreft de duur van de maatregelen en de lange termijn gevolgen van de maatregelen op economisch en maatschappelijk gebied. Samen met onze inwoners en ondernemers bereiden we ons voor op de 1,5 meter samenleving. We werken samen nieuwe maatregelen uit om gereed te zijn voor het 'nieuwe normaal'. Denk hierbij heel concreet aan looproutes in Hoofddorp-centrum en andere winkelgebieden zodat iedereen veilig en gezond kan winkelen. We proberen zoveel mogelijk ruimte te bieden aan initiatieven van (horeca)ondernemers in de 1,5 meter samenleving om zo onze lokale economie te stimuleren.

Zoals aan het begin van deze brief wordt gemeld heeft deze crisis grote effecten op de begroting van de gemeente. Bij de voorjaarsrapportage wordt de raad hier meer gedetailleerd over geïnformeerd. Omdat op deze korte termijn geen besparingsmogelijkheden zijn, zullen wij het lopende jaar met een tekort afsluiten als het rijk de gemeenten niet compenseert voor de financiële gevolgen van de coronacrisis. Het verzoek om compensatie wordt door de VNG op dit moment wel besproken met het rijk.

De komende periode komen we waarschijnlijk nog voor ingewikkelde keuzen en afwegingen te staan. Vanzelfsprekend informeren en betrekken wij u als raad zo veel mogelijk hierbij. In deze periode wil het college onze inwoners en ondernemers zo veel mogelijk helpen en steunen. Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd voor dit moment.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

1/a

drs. Carel Brugman

Marianne Schuurmans-Wijdeven